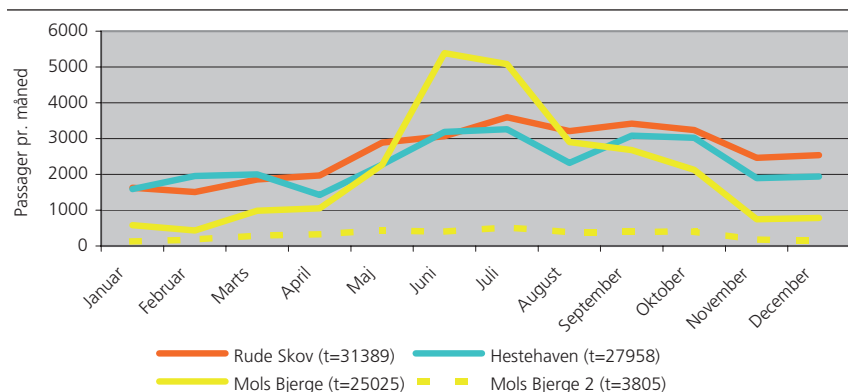

Døgn-, uge- og årsrytme i naturbesøg

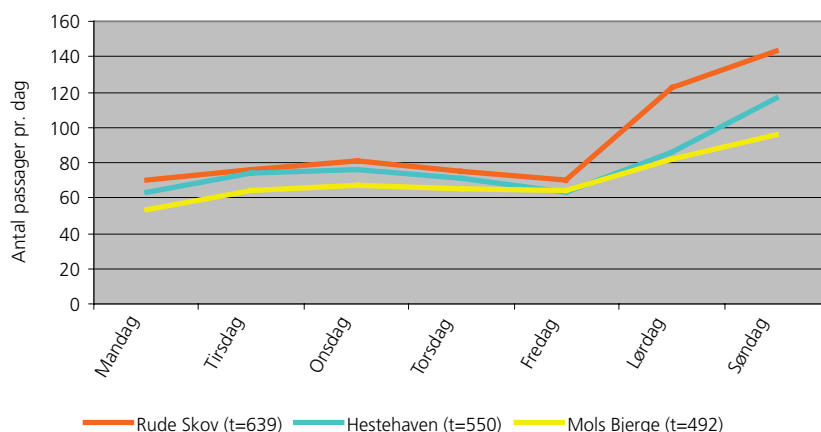
Folk opholder sig i naturen på forskellige tider af året og i løbet af ugen og døgnet. Nogle områder er udflugtsmål, der besøges mest om sommeren. Andre har status som steder, man tager hen i weekenden. Atter andre er steder man kommer på sin daglige tur med hunden. Ved hjælp af automatiske tællestationer er den tidsmæssige fordeling af besøg i Mols Bjerger, Hestehaven og Rude Skov blevet undersøgt.

Gennemgående anvendes naturen mere om sommeren end om vinteren (se Figur 1). Der er også en tendens til, at besøgstillene er en smule højere om efteråret (september/oktober) end i forårs månederne (marts/april). Når det er sagt, er der tydelige forskelle på de tre undersøgte områder. I Mols Bjerger (Agri Baunehøj) er der en tydelig tendens til et højt besøgstal i juni/juli, et fald i august/september og meget få besøg i den øvrige del af året. I Hestehaven (sydlige indgang) og Rude Skov (Møllevej) er årsvariation langt mindre udpræget. Hvor der for stationen i Mols Bjerger er tale om en 10-dobling fra vinter til sommer, ses der for Hestehaven/Rude Skov kun ca. en fordobling. Både for Rude Skov og Hestehaven (mest markant) er der et mindre fald i besøgstillene for august måned. Det kan måske skyldes et mindre behov for friluft aktiviteter umiddelbart efter sommerferien.

De meget høje sommertællinger ved Agri Baunehøj kan ikke tages til indtægt for et generelt højt besøgstryk

Figur 1: Fordelingen af besøg over året som et gennemsnit for perioden juni 2005- juni 2007). t= det totale gennemsnitlige antal passager (ind- og udgående) per år.

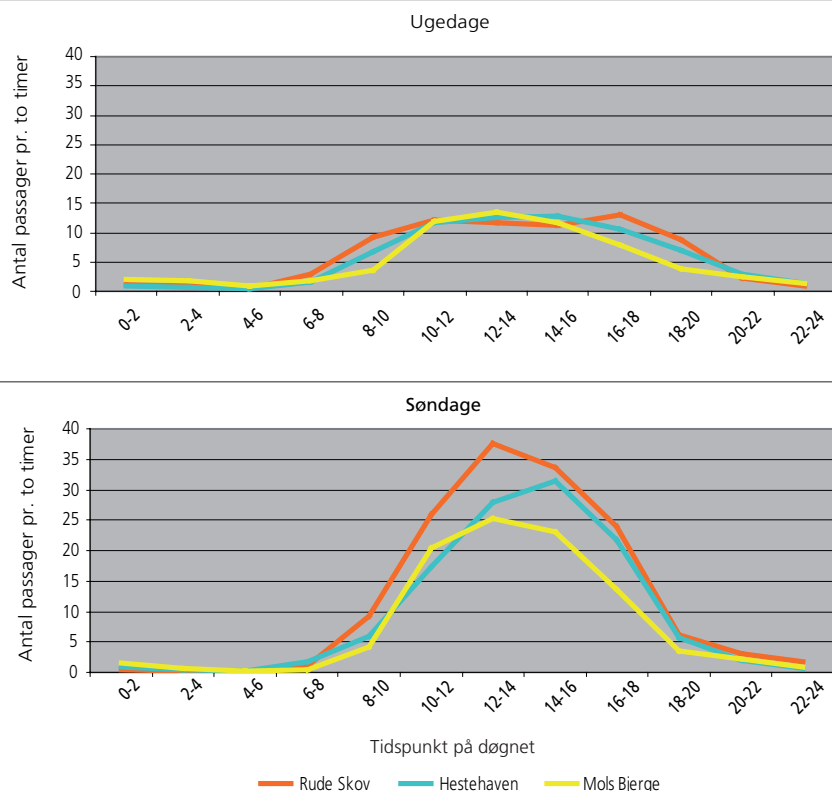

Figur 2: Fordelingen af besøg gennem ugen som et gennemsnit for registreringsperioden (2005-2007): t=det totale gennemsnitlige antal passager (ind- og udgående) per uge.

på Mols Bjerger. I Figur 1 ses tællingerne for en markeret sti små 500 m nordøst for Agri Baunehøj (Mols Bjerger 2) som en stiplede linie. Som det fremgår, er besøgstallet her langt lavere og på et stabilt niveau gennem året. Agri Baunehøj fungerer altså som et regionalt "monument", uden at det påvirker området i den umiddelbare omegn.

Brug af naturen på ugebasis

Det gennemgående er – ikke overraskende – at besøgstallet er lavest i hverdage (Figur 2), højere om lørdagen og højest om søndagen. Generelt er der tale om en fordobling mellem besøgstillene for mandag i forhold til søndag. For Rude Skov og Hestehaven ses en svag tendens til et fald i aktiviteter fredage og mandage. Tendensen er, at aktivite-

Figur 3: Fordelingen af besøg over døgnet

ter er størst midt på ugen. En årsag til denne stigning midt på ugen kan være motionister, der løber fast to gange om ugen: en gang i løbet af weekenden og igen midt på ugen.

Brug af naturen over døgnet

Fordelmønsteret over ugen, kommer også til udtryk i Figur 3, hvor der ses en åbenlys tendens til en langt højere grad af "tilspidsning" af besøgene om søndagen, end der er på hverdage. På hverdagene er udfladningen mest udpræget for Rude Skov, hvor der ligefrem er et svagt fald midt på dagen (tilsvarende er set på en af Skov & Landskabs permanente bil-tællestationer i St. Dyrehave ved Hillerød). Mønsteret i Hestehaven er mere afrundet, mens der i Mols Bjerger er en mere tydelig spids midt på dagen. Mønsteret underbygger et indtryk af, at Rude Skov er det mest urbane, dagligdagsprægede område med aktiviteter som eksempelvis hundeluftning og transport til/fra arbejde, mens Mols Bjerger er mere udflugtspræget. Hestehaven udgør her en mellemform. Ud over størrelsesordenen, er forskellen på besøgs-

mønstrene mellem lørdage (der ikke indgår i figuren) og søndage, at toppunktet er forskudt sådan at toppen om lørdagene ligger i perioden mellem kl. 14-16, mens den om søndagen ligger kl. 12-14 (dog ikke for Hestehaven, hvor toppen er på samme tid som på lørdage, kl. 14-16). For alle dage og alle tælleområder starter besøgene ca. samtidigt mellem kl. 6-8. Tilsvarende stopper stort set al aktivitet fra kl. 20-22 på alle ugedage og i alle områder.

Besøgsfordelingens betydning for forvaltning og planlægning

En (eller flere) tællestationer i et skov- eller naturområde kan give viden om effekten af forskellige forvaltningstiltag: Hvad det betyder for besøgstallet (og dets tidsmæssige fordeling), hvis der fx etableres et fugletårn, udsættes bævere, lukkes/åbnes P-pladser eller stifyr.

Et detaljeret kendskab til skov- og naturbesøgenes tidsmæssige fordeling kan også bidrage til en bedre planlægning af forskellige typer aktiviteter, således at konflikter mellem

forskellige brugergrupper minimeres. Eksempelvis vil anvendelsen af visse skov- og naturområder til skovbørnehave- eller udeskole-aktiviteter på hverdags-formiddage formodentlig ikke give anledning til større konflikter med andre brugergrupper, der primært benytter områderne i weekenderne.

En registrering af fordelingen af besøgene gennem året kan medvirke til en mere målrettet informationsstrategi. I områder hvor der er registreret en relativ høj aktivitet om sommeren (som i Mols Bjerger), og hvor de besøgende kommer sjældnere og længere væk fra, nødvendiggør andre typer informationer end områder med en mere jævn fordeling mellem sommer og vinter, hvor de besøgende i højere grad kommer fra nærområdet (som Hestehaven og Rude Skov).

Som et sidste eksempel kan nævnes tællestations-data som et element i vurderingen af omfanget af friluftslivets påvirkning af dyrelivet. Fra ovenstående figurer ses det bl.a., at besøgsaktiviteten er yderst begrænset i døgnets mørke timer, og at der kan være stor forskel på besøgsaktiviteten med blot få hundrede meters afstand i samme område. Det er de to tællestationer i Mols Bjerger et eksempel på (se Figur 1).

Hvis man ønsker en vurdering af det totale antal besøgende til et område pr. år, er det nødvendigt at beregne forholdstal mellem de indgange, hvor der er opstillet permanente tællestationer og de øvrige indgange. Det kan fx lade sig gøre ved enten at flytte et antal tællestationer mellem indgangene eller ved manuelle tællinger og derefter løbende vurdere tællingerne i forhold til de permanente registreringspunkter.

Frank Søndergaard Jensen
Hans Skov-Petersen

Skov & Landskab, Københavns Universitet, 2010